

1944. szeptember 11. Hétfő

Ára 20 fillér

AZ ELSŐTÉTITES: kedden este 20.30 ó. kezdődik, 1944. szeptember 12. vége reggel 5.30-kor.

MAGYAR LAJOS

T. Nemzeti Múzeum könyvtárának
BUDAPEST VIII.

XIII. évfolyam, 203 (3649) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

ERDÉLY NÉPÉHEZ!

Az ország biztonsága és az ezeréves föld védelme parancsolólag megkövetelte a magyar haderő védelmi harcát.

A honvédség csapatai a legfelsőbb Hadúr parancsára harcban állanak az országunk elpusztítására felvonult szovjet és az áruló román haderővel.

Hogy a kapott feladat megoldására képesek vagyunk, azt a hadműveletek első napjaiban már meg is mutattuk! Azóta is hatalmas német és magyar erősítések érkeztek. Minden remény és erő megvan a honvédségben ahhoz, hogy akarát az ellenségre rákényszerítse. Az arcvonal esetleges hullámzása, egyes területek átmeneti kiürítése senkit meg ne tévesszen. Erre éppen a harcok eredményes vezetése érdekében van szükség.

Erdélyt megtartjuk és meg fogjuk tartani!

E harcot azonban csak akkor tudjuk eredményesen végig harcolni, ha Erdély lakossága nemre, korra és egyéb körülményekre való tekintet nélkül támogatja a harcoló honvédséget. Csak így győzhetünk!

Félelemre és aggodalomra nincsen ok.

Csak azt a népet lehet megtörni, amely elpuhult, siránkozó, anyagi s önvédelmi harcra képtelen.

Erdély lakossága a történelem során számtalanszor tanujelét adta harcos szellemű, vitéz magatartásának. Mint keleti védő.

bátya hős katonái, nem egyszer történelmi mértékkel mérve is csodálatosan cselekednek. Sajnos ez a szellem — főképpen a megszállás alatt folytatott magyartalanítás eredményeként — megkopott.

A ellenség ezt a magyartalanítást tudatosan, minden eszközt felhasználva végezte. A magyaros gondolkozáson kívül az önbizalom szenvedett erős csapást. Ha élni akarunk, akkor ezt a lelki állapotot azonnal le kell vetni. Minden erdélyi magyar férfi és nő a szennyes kötelék alól felszabadulva, tisztult lélekkel, minden erejével, minden eszközzel, fizetséget nem kérve, álljon a harcoló hadsereg soraiba, kapott feladatát vonakodás nélkül azonnal hajtsa végre. Ha nem kap feladatot, akkor keressen magának, mert van elég.

Ne engedje senki az árulók szájából harsogó hamis híreket a lelkéhez. A rémhírtérjesztőket törvényes módon juttassa megérdemelt sorsukra. A vakrémület az ellenség szövetségese és a legnagyobb veszedelem.

Tekintszen mindenki Budavára felé, kövesse az emberfeletti munkát végző parancsnokokat, akiknek egy feladatuk van: Erdélyt, ősi örökségünket minden erővel és eszközzel megtartani!

Igy éljetez, így gondolkozzatok és így cselekedjetez!

Törzsszállás, 1944. IX. 9-én.

'dálnoki VERESS LAJOS
vezérezredes sk., a 2. hadsereg parancsnoka.

Kemény harcok a Székelyföldön és a Keleti Kárpátokban

A szovjet három hadsereget és két gépesített hadtestet vonultat fel Bulgáriában. Súlyos terrortámadás érte Bécsset

Berlinben halálraítélték a puccsista politikusokat

Illetékes helyen közlik: Románia hadállapotban levőnek tekinti magát Magyarországgal. Ezt a lépést azzal indokolja, hogy Magyarország eddig semmiféle kezdő lépést nem tett az árulás béréként Romániának ajándékozott Észak-erdély önkéntes feladására. Ezt bejelentette, hogy határait védeni fogja. Ez az indoklás mindennél ékezesülőbban bizonyítja, hogy a két ország közül melyik a támadó fél. Románia árulása után azonnal megtette az intézkedéseket Észak-Erdély megszerzésére. A határaink mentén felvonultatott román erők több helyen megkísérelték a határ átlépését. E betöréseket azonban határvédő csapataink részben feltartóztatták, részben a határon túlra tolták vissza a támadókat.

A bécsi döntéskor kijelölt határvonal a legnagyobb erdélyi városokhoz. Kolozsvárhoz olyan közel húzódott, hogy ez a város az ellenség legkisebb térvnyerése esetén veszélyes helyzetbe került volna. Kolozsvár veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében — mint ismeretes — csapataink az e határszélen felvonultatott túlsúlyban levő román erőköt megsemmisítették és arcvonalukat a középső Marosig előretolva Kolozsvár közvetlen veszélyeztetettségét elhárították.

Természetesen ez nem jelenti azt, hogy ezek az előretolt csapataink kizárólag merev védelemre fognak szorítkozni. Erdélyi határunk mentén a leg-súlyosabb harcok a háromszéki medencében fejlődtek ki. A harcok itt változatlan hevességgel folynak és számolni

A szovjetcsapatok Szófia és az Egei tenger felé nyemulnak

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Amint már bizonyosra vált, a szovjet nem kevesebb, mint 3 hadsereget és két gépesített testőrhadtestet vonultat fel bulgáriai hadműveleteihez. Nagyon erős csapatrészek lépték át a Balkánegységet. Az egyik nagy oszlop az Araba-Konak

Sanoknál megakadt a szovjet támadás

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: A bolsevisták vasárnap niába kísérelték meg Kroszno városától nyugatra a betörési helyet kiszélesíteni. A német csapatok továbbra is elzárták elütrük a Beszkidék szorosai felé vezető utat. Sanoknál megakadt a szovjet iekötő és te-

lehet azzal, hogy az ellenséges nyomás ott fokozódni fog. A rémet csapatokkal együtt a székely nemzetőr és határőrség csapataink hősiességének köszönhető eddig is, hogy a román-orosz erők e területen még csak néhány magyar közéget tudtak birtokukba venni.

szoroson keresztül a bolgár főváros felé vonul, hogy a kommunistakormányt támogatssa valamennyi nemzeti erelmű bolgár kiirtásánál. A másik menetoszlop gyors menetben nyomul előre az Egei tenger partja felé. Utjában csak a bolgár katonaság elfogása tartóztatja fel.

A Bécs eleni támadás

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf légügyi tudósítójának jelentése szerint szeptember 10-én az északamerikai bombave-

tőkötélékek a nyugatnémet és délnyugat német területekre történt berepülésükön kívül terrortámadást intéztek Bécs városa ellen. Az ellenséges légikötélékek a kora délelőtti órákban jelentek meg a város fölött és többször robbanó és gyújtóbombát dobtak válogatás nélkül, főként a belső városnegyedekre. Pótolhatatlan emlékek és történelmi épületek estek áldozatul, sok magánház és középület mellett a vakgyűlölet parancsára ledobott pusztító robbanó és gyújtóbombáknak. A terrortámadás súlyosan érintette Bécs városának munkásnegyedeit is

Sztalin nem vesz részt a Churchill-Roosevelt találkón

Genfből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az United Press képviselője kijelentette, hogy a küszöbönálló értekezleten Churchill és Roosevelt katonai, gazdasági és a megszállással összefüggő kérdéseket tárgyalnak meg. Sztalin távollmaradását most a keleti arcvonal eseményeinek sürgős voltával magyarázzák. Sztalint azonban állandóan tájékoztatják a határozatokról.

Szivós ellenállás a Székelyföldön és a Keleti Kárpátokban

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A 6-ik szovjet páncéloshadosztály a Románia déli részén menetelő részei Nagyszeben vidékén vonultak fel, hogy észak felé hadműveleteket végezzenek. A német légiőrnagy kötelékei tovább folytatták a szovjet felvonulásának zavarását Erdélyben. Megsemmisítették 165 járművet, négy állomást, két benzinvonatot, sok páncélszárművet és két szovjet repülőgépet. Rendkívül hevesek voltak ismét a német támadások a Vöröstoronyi szorosban, ahol az országútakat négy helyen felszakították és egy nagy menetoszlopot szétverték. A Vas-kaputól délre szovjet ejtőernyős csapatok szálltak le, de a német csapatok megsemmisítették őket.

Székelyföldön és a Keleti-Kárpátokban továbbra is ádáz küzdelem tombol. A bolsevisták a reggeli ködök oltalma alatt a völgyekben támadnak újból és újból, míg más egységeik a hegygerinceken álló német támaszpontokat igyekeznek megkerülni. A német páncélgránátosok és hegyivadások szivós ellenállással lehetővé tették, hogy a Székelyföld keleti részén a csapatok zöme zavartalanul és tervszerűen vonulhasson vissza az új állásokba.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Szeptember 9-én eredménytelenek maradtak a székelyföldi hágoutak ellen megismételt bolsevista támadások. Dolinától nyugatra magyar csapatok visszaverték ellenséges előrelöréseket.

Német hadijelentés

Berlinből jelentik: (MTI) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német TI-nak: A véderő főparancsnoksága közli:

Brest tengeri erődjének védői elkeseredett harcok után visszaverték az erőd ellen intézett támadásokat. A Le Conquet félsziget elveszett. Hasseltől északnyugatra az ellenséges hidőket összeszűkítették és az oldalainkba benyomult ellenséget ismét kiverték. Verciers és Arlon között az ellenség széles arcvonalon tört előre, de csak kisebb helyi betöréseket tudott elérni. Az ellentámadásokat megindítottuk. Tolek területén — amelyet csapataink megtartottak — heves harcok folynak. A francia-olasz határon a Monte Cevis és a Maddalena szoros területén elfoglaltunk néhány magaslati állást.

Az adriai tengerparton a harcok súlypontja a Gemmano két oldalán levő szakaszon volt. Itt egész napon át folyt az elkeseredett küzdelem. Az ellenség válamennyi támadását visszavertük. Gemmano községe a nap folyamán hétszer esrelt gazdát. Még heves harcok folynak.

Erdély déleleti részében a hágoutakon, a bolsevisták eredménytelen támadásokat intéztek. Repülőink Észak-Romániában szétgrasztották gépesített szovjet csapatokat és megsemmisítették több üzemyangszállító vonatot. Sanok és Krosno mellett az ellenség több lövészadosztályal és páncélos kötelékekkel támadott. Áttörési kísérleteit kemény harcokban

meghúsítottuk. Ostrolenka mellett ismét meghúsultak a szovjet támadások. Ellenséges bombázó kötelékek a nap folyamán Nyugat-Németország területére ellen intéztek támadást és főként Düsseldorf, Mainz és Mannheim városok szenvedtek károkat. 29 repülőgépet leöltünk, köztük 23 négymotoros bombázót.

Menekülnek a románok a szovjet uralom elől

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mihály király puccsa, amelyet a román lakosság itt-ott az első pillanatban, mint közeli békekilátást üdvözölt, már néhány nap múlva a hangulat teljes megváltozását eredményezte. A szovjet részéről ugyanis — miután a Német TI értesül — nem törődve az állítólagos fegyverszünettel, tovább lötték a fegyvert le-

tevé román csapatokat és a megszállt részek polgári lakosságát munkásszállóal-jakba osztották és a parasztoiktól elvették a termést. Most már nap-nap után számtalan rajban vonultak a menekülők az úgynevezett szovjet felszabadítottok közvetlenül fenyegetett vidékekről. A menekülők között van Beszarabia lakosságának tekintélyes része.

Német repülők Medgyesnél, Gyulafehérvártól délre a Vöröstoronyi szorosban ellenséges célpontokat támadtak

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: A romániai kárpáti vidéken a német repülőkötelékek, különösen a Medgyestől északra eső területen, több mint 180 — nagyrészt — motoros járművet semmisítették meg, egy vasútvonalon pedig szétromboltak 40 teherkocsiból álló

üzemanyagot szállító vonatot. Súlyosan megrongáltak 15 mozdonyt és tehergépkocsit. Gyulafehérvártól délnyugatra egy román repülőter ellen intézett támadás során több a földön veszteglő ellenséges gépet romboltak szét. Bombázták ezenkívül a Vöröstoronyi-szorosban lefolyó ellenséges forgalmat is.

Szovjet csapatok Bulgáriában

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A moszkvai rádió közölte, hogy a harmadik ukrán szovjet hadsereg csapatai szeptember 8-án átlépték a román-bolgár határt és megszállták Sumla közlekedési csomópontot, valamint Ruszucsukot a dunai kikötő és a Fekete-tenger partján Várna és Burgasz kikötővárosokat.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: A bolsevisták gépesített oszlopai széles arcvonalon a Fekete tengertől Targu Magureleig, innen délre és délnyugatra felé vezető országutakon előretörnek és már megszálltak néhány balkáni hegyszor-

rost. Nyilvánvaló, hogy a Szovjet egész Bulgáriát felvonulásra akarja használni. A szilisztriai hidő előtt kötelékek foglalták el a legtöbb területet déli irányban és átlépték a keleti balkáni hágon és az égei partok felé törekcsenek. A bolgár hadsereg nem tanúsított semmiféle ellenállást és úgy látszik teljesen felbomlóban van. Bár Bulgária megüzente a háborút Németországnak, a bolsevisták a bolgár hadsereget ellenségként kezelték és a bolgár csapatokat hadifogságba vették. Szófiában ismeretessé vált, hogy sok bolgár tisztet lelőttek.

A Beszkidekig nem tudtak előretörni a bolsevisták

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A keleti arcvonal déli szakaszán, a Kárpátok előterében heveségükben és méreteikben jelentékenyen fokozódtak a Krosno város mindkét oldalán álló harcok. Régi taktikájuk szerint a bolsevisták több jól felszerelt hadosztályt sorakoztattak fel egymás után, egy aránylag keskeny támadási szakaszon. Így sikerült a város mindkét oldalán betörniük a német állásokba, a Beszkidekig azonban nem tudtak előretörni. A német gránátosok és vadászok 15 páncélos kílövése után meghúsították ezt a szárdékukat. A városba behatolt néhány bolsevista páncélos lánghaborult. A kisebb gyakorlati kötelékeket, rövid utcai

harc után visszaverték. Erős és ezzel a vállalkozással összefüggő vállalkozások Sanonpól csupán a német erők lekötésére szolgáltak. Egy jelentéktelen helyi betörésért a bolsevisták 15 páncélosal és 500-nál több halottal fizettek. A Narrev szakaszon. Varsótól északra esőként a szovjet nyomás. Az arcvonal többi szakaszán nem került sor jelentős hadműveletekre.

Bonyodalmak egy békejavaslat körül

Genfben jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Newyork Times washingtoni tudósítója jelenti, hogy a Dumbartonban benyújtott békejavaslat még nem teljes, mert a szovjet kiküldöttek több javaslatot nem értenek egyet és ezért a további utasításokat várják Moszkvából. A fő nehézséget a kisnemzetek szerepe okozza a javasolt béketervezetben. Eltérés mutatkozik a nézetekben abban a tekintetben, hogy mennyi jogot biztosítsanak a többi államnak a négy nagyhatalmon kívül? Különösen a vétőjog kérdéséről folyik a vita, minthogy amerikai és brit fel-

fogás szerint a kisebb nemzetek egyhangu nyilatkozattal a négy nagyhatalom minden intézkedését megakadályozhatják. Ezt a lehetőséget Oroszország nem fogadja rokonszenvvel. Az egyik záradék szerint a nemzetek nem szavazhatnak a rájuk vonatkozó kérdésekben. Ezt a záradékot a szovjet elfogadhatatlannak tekinti. Vonakodásának fő oka azonban a lengyel-orosz viszály, minthogy az oroszok Lengyelországgal való vitáikat külső beavatkozás nélkül akarják rendezni.

Szovjet uralom Moldvában

Madridból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Bukarestben és más nagyobb román városokban a szovjet aránylag még jól viselkedik — jelenti az egyik spanyol lap tudósítója. Moldvában azonban már drákói rendszabályokhoz nyultak, hogy a területet szovjet tartományá alakítsák át. A moldvai lakosságot három csoportba osztották: A szovjet barátokat az arcvonal számára képezik ki, a közömbösök csoportját szovjet szellemű nevelés céljából internálták, míg a szovjetelleneseket ismeretlen vidékekre deportálták.

Ujabb Churchill-Roosevelt találkozó

Stockholm. (MTI.): Mint a brit hírszolgálat Ottavából jelenti, Churchill és kísérete megérkezett Quebecbe, hogy Roosevelttel tárgyaljon.

Lisszabon. (MTI.): Mint a brit hírszolgálat Quebecből jelenti, Churchill kíséretében vannak a brit vezérkari főnökök, a háborús szállításiügyi miniszter, több katonai tanácsadó, Churchill felesége és orvosa is elkísérte.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint a brit hírszolgálat Quebecből jelenti, Churchill kíséretében Quebecbe érkezett Sir Allan Brooke tábornagy, az angol világbirodalom vezérkarának főnöke. Sir Andrew Cunningham tengernagy és Sir Charles Port repülő tábornagy.

Ugyancsak a brit hírszolgálat jelenti Quebecből, hogy Roosevelt elnököt a találkozóra kísérő személyek között lesz George Marshall tábornok, az amerikai vezérkar főnöke, William Leahy tengernagy, Henry Arnold tábornok, az amerikai vezérkar főnöke, William Leahy tengernagy, Henry Arnold tábornok, az amerikai hadsereg légierejének főnöke és Ernest King tengernagy, a haditengerészet parancsnoka.

Jelentések a vasárnapi átrepülésekről

A MTI jelenti: Szeptember 10-én dében ellenséges repülőket a Dunántúli legiterét északkeleti irányban átrepültek. Egyes gépek fedélzeti fegyverekkel szórványosan tüzeltek. Eddig hét ellenséges gép lelovását jelentették.

A MTI jelenti: Szeptember 10-én 11-re virradó éjszaka mind éj, mind észak felől, több utvonalon sok ellenséges gép repült át az ország légiterén. A nap folyamán már jelentett lelovások száma 11-re emelkedett. Bombákat és károkat sehonnan sem jelentettek.

SZÜNDELNEK A TÁRGYALÁSOK A DEBRECENI TÖRVÉNYSZÉKEN ÉS JÁRÁSBIRÓSÁGON. A debreceni törvényszéken és járásbírószágon a tárgyalások szünetelnek és a feleknek az idézésekre újabb értesítésig megjelenni nem kell.

MAGYAR JÁTEKSZIN

képes művészi hetilap

Kapható a MAGYAR LAPOK árusainál

A berlini néptörvényszék halálraítélte a július 20-i merényletben résztvevő politikusokat

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A néptörvényszék ítélte azok felett a politikusok felett is, akik részt vettek a július 20-i merényletben és áruló-kormányt akartak alakítani, hogy Németországot kiszolgáltassák az ellenségnek. Halálraítéltek Gördelet volt főpolgármestert és árbitost, Paul Lejeune-Jung volt képviselőt, Wilhelm Leuchner volt hesseni belügyminisztert, Wirne volt ügyvédet, von Hassel volt nagykövetet, Soltz volt követségi tanácsost és Helldorf grótot. Berlin volt rendőrpárancsnokát.

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A néptörvényszék augusztus 7-én és 8-án mondott ítéletet a július 20-i merénylet katonai résztvevői felett, most pedig ítélkezett azok felett is, akik politikusként vettek részt a Führer elleni merényletben és Gördelet volt főpolgármester és árbitost vezetője alatt áruló kormányt akartak alakítani. A néptörvényszék elnöke a Német Birodalom és a német nép „felszámoló-bizottságának” nevezte a politikai bűnözőknek ezt a csoportját és a néptörvényszék tárgyalásain bizonyossá vált az a gyanu, hogy az árulók csoportja kezdetől fogva összeköttetésben állt az ellenséggel és attól utasításokat, valamint eszközöket kapott a Führer elleni merénylet végrehajtására. Valamennyi ezal Gördelet kezébe futott össze, akit mint egy összeesküvés fejt a birodalmi kancellári tisztviselőre szemeltek ki. Összeköttetésbe lépett Németország elnökeivel és 1942 óta ő hozta létre az összeköttetést a katonai árulók és a politikai árulók között. Sok megbeszélés során előkészítette az összeesküvést és a merénylet valamennyi részletét. Gördelet kezdetől fogva ragaszkodott ahhoz, hogy a felforgatási tervek végrehajtását a Führer elleni merényletnek kell bevezetnie. A merénylet sikere után katonai diktatúrát akart létesíteni, rögtönítélő bíróságot felállítani és szándékában volt letenni a fegyvert.

Leuchner, akit az alkancellári tisztségre szemeltek ki, ugyancsak tudott a Führer elleni merénylet tervéről. Azzal a gondolattal is foglalkozott, hogy Stauffenberg segítségével még a puccs előtt megbuktatja Gördeletet és ő foglalja el a kancellári tisztséget.

Hassel, aki általában külpolitikai tevékenysége alapján predestinálva érezte magát a külügyminiszterségre, ugyancsak beismerte, hogy résztvevő olyan előkészületben és cselekményben, amelynek célja a birodalmi kormány erőszakos felbontása volt.

Wirner szintén mindenről tudott. Ő állította össze a kormány névsorát és abban igazságügyminiszterként szerepelt. Bevallotta, hogy Gördeletet állandóan uszolta a vállalkozás minél gyorsabb végrehajtására.

A többiek is mind beismerő vallomást tettek. Helldorf beismerte, hogy

mint Berlin rendőrfőnökének neki kellett volna mindent előkészítenie a vállalkozásra és a rendőrség embereit felbérelni a nemzeti szocialista miniszterek letartóztatására. Hassel köréhez tartozott Soltz, aki külpolitikai tanácsadóként szegődött Stauffenberg mellé és szolgálatait Svédországba arra használta fel, hogy kapcsolathoz lép-

A Kolozsvártól délre birtokba vett területet okvetlen tartjuk

A kolozsvári lapokban jelent meg az alábbi közlemény:

Illetékes helyről közlik:

A lakosság egyes köreiben újabb nyugtalanság észlelhető. Ennek oka nyilván abban rejlik, hogy a m. kir. honvédség Kolozsváron állomásozó egyes intézményei és hatóságai elköltözni készülnek, ami a közönség előtt nem maradhatott titokban, de nem is kellett, hogy eltitkolassék. Csak azokról a hatóságokról és intézetekről van ugyanis szó, amelyek a harcoló csapatokkal semmilyen összeköttetésben nem állnak, sőt azokat működésükben még zavarhatják is — irattá-

jen az ellenséggel. Ezzel teljessé válik az árulásról alkotott kép.

A birodalmi főügyész vádbeszéde után a néptörvényszék elnöke kimondta az ítéletet: halálbüntetés az árulókra!

Fontos ipari kérdések az Ipartestület előjárósági ülésén

Nagyvárad. A Nagyvárad és Vidéke Ipartestületének legutóbb meg tartott előjárósági ülése anyagellátási kérdésekkel is foglalkozott. Az elnöki beszámoló egyebek között megemlékezett arról is, hogy miniszteri rendelet értelmében ezidőszent a hordók javításához szükséges abroncsszöveget a szállósgazdák kapják kézhez s hordók javítására azt annak a kádármesternek adják át, akiknél hordókat javíttatni akarják. A bejelentéshez fűzött megjegyzések szerint ezidén így a kádármesterek több munkától elesnek, mert a szállótermés miatt a szállósgazdák van-nak megfelelő számú hordók s így a javításra szorulókat nem csináltatják meg, minek folyamánként az ezidén kiadott abroncsszöveg nem kerülnek felhasználás alá. Közölte az elnöki beszámoló azt is, hogy a cukorrészek három hónap óta állandóan leszállítás alatt álló cukorkontingense ügyében az elnökség eljár a polgármesternél és kérte a cukorkontingens újbóli felemelését. A polgármester ígéretet tett, hogy a cukorrészek kérését jogosnak tartva a közellátási miniszterhez fordul s hiszi is, hogy közbejövése eredménnyel fog járni.

E bejelentés kapcsán a cukorellátás kérdése élénk megbeszélés tárgyát képezte. A felszólalók érdekes meg-

állapításokat tettek. Így például azt, hogy a legutóbbi időkben egyes falusi házakban mázsaszámra gyűjtik a cukrot. A helyzet ugyanis az, hogy egyesek a falvak lakosságától összevásárolják a cukorjegyeket, azt beváltják és az összegyűjtött cukormennyiséget a városban hozzák forgalomba a fekete piacon. Vannak, akik olyan esetről is tudnak, hogy a cukrot maguk a falusi kereskedők vetik be a fekete piacon. Ezek maguk vásárolják össze fogyasztóik cukorjegyét és a kiváltott cukrot Nagyváradról el sem szállítják, hanem itt helyben mázsánkénti ezerhatszáz pengőért értékesítik.

Az építőiparosok a cement- és téglahiány kérdését tették szóvá. Ebben az ügyben dr. Olasz Vilmos, az előjárósági ülésen résztvevő iparkamarai főtákar adott tájékoztatót az érdekelemeknek. Nevezetesen két nappal ezelőtt dr. Olasz főtákar Budapesten résztvevő az anyaggazdálkodás egy értekezletén és az ott hozott határozatok alapján egyebek közt arról értesítette az építőiparosokat, hogy a jövőben változás áll be a téglakiutalás terén. Amennyiben a környéken tárolt téglanyag volna, azt igényelni lehet. Igénylés esetén az ilyen téglát az anyaggazdálkodási hivatal felszabadítja és az igénylők rendelkezésére bocsátja.

Szó esett az előjárósági értekezleten arról is, hogy a konfekciós ipar a szó teljes értelmében munka nélkül áll. Okát ennek az érdekeltek a minisztériumok akciós rendszerében látják. A kamarafőtákartól erre a kérdésre is kaptak választ az érdekeltek. A miniszter semmi körülmények között sem tér el az akciós rendszer-től — közölte az értekezlettel dr.

Rimanóczy úruő közli

további értesítésig a fürdő nyitva

Kezden, szerdán, szombaton és vasárnap

Ezeken a napokon a gőzfürdő nőknek és férfiaknak egyaránt rendelkezésre áll, ugyancsak a kádfürdő is. A fürdő hétköznapokon reggel 6 órától délután 6 óráig déli szünet nélkül, egyoltatóban nyitva. Vasárnap reggel 6 órától délután 2 óráig lehet fürödni.

Olasz Vilmos iparkamarai főtákar, aki mint már fennebb említettük. Pesten részt vett egy anyaggazdálkodási értekezleten, ahol mindezek a kérdések már szönyegre kerültek. A főtákar információja szerint a budapesti értekezlet is megállapította a konfekciósok sivar helyzetét, ezen azonban segíteni fognak akkor, amikor a tisztviselők akciós-anyagának kiosztására kerül sor.

Az adott értesítések alapján az érdekeltek megnyugvással vették tudomásul, hogy az illetékesek rájuk is gondoltak.

A tisztviselők akciós-ellátás során valóban számíthatunk munkára — mondta egyik felszólaló s szóba került az a helyzet is, amelyben a konfekciósok a most folyamatban levő mezőgazdasági ruhaakció során számíthatnak. E kérdésről az egyik felszólaló így nyilatkozott:

A falvak lakóitól a férfiruhák készítésével foglalkozó szabóipar semmit sem várhat. Nevezetesen a földművelők asszonyai először is gyermekeiknek vásárolnak, aztán saját maguknak és csak legvégül férjeiknek, akiknek ruhaneműt pedig a munka igazán elnyövi. Itt-ott már megindultak ezek a vásárlások s megállapítható, hogy mire a család fő ruhaanyagának a bevásárlására szánja el magát a parasztság akkorára kifogyott a ruhaanyag vásárlására jogosító utalványból, amit a beszolgáltatott élelmiszeranyag mennyiségének megfelelő összegre kapnak a mezőgazdák.

Az ipartestület székházának, valamint az elagott iparosok menházának fűtési kérdése is foglalkoztatta az előjárósági ülést. Nem tudnak fához jutni, ezen — az előadás szerint a városházán csodálkoznak, pedig a helyzet ismeretében meg kell állapítani a szomorú tény, hogy noha a fakereskedők a városba beszállított famennyiség 80 százaléka felett szabadon rendelkeznek olyan értelemben, hogy a náluk jelentkezők faigényét tetszés szerint elégíthetik ki, erkölcsi testületek mégsem juthatnak fához, mert ezek a fakereskedők által felszállított felárakat nem számolhatják fel. A megbeszélés során Szabó Károly elnök bejelentette, hogy a faszükségletet mégis csak sikerül majd biztosítani, mert Vlád Sándor Bem-utcai fakereskedő hajlandó minden felár nélkül leszállítani a testület által igényelhető famennyiséget.

Rádióműsört akar?

Vegyen

Rádióéletet, Délibábot

Kapható a **MAGYAR LAPOK** arusáinál

Mozik műsora:

APOLLO: Azurexpressz.

BELVÁROSI: Vivódás.

CASINO: Mária két éjszakája.

KORONA: Lejtőn.

Itt élned s halnod kell...

Eltemettük a szeptember 6-iki légitámadás áldozatait

Szombaton délután ezrek és ezrek állottak körül könnyes szemmel a legutóbbi légitámadás nagyváradi áldozatainak tömegsírait a Rulikovsky-temetőben. Három közös sír fogadta be az áldozatokat, azokat, akiket hozzátartozóik nem kértek ki külön temetésre.

A tömegsírok előtt nemzeti színű lepellel bevont szimbólikus koporsó, körötte állványokon hatalmas koszorúk, a város, a megye, a különböző intézmények és testületek hatalmas koszorúinak kandaláberei között. Megkapó látványt nyújt a kegyeletnek virágdíszes galériája.

Öt órakor felvonultak utolsó tiszteletadásra a küldöttek. A sírok közelében a honvédekadémisták díszszakasztása kemény tartással. Szemben a sírokkal a hatóságok és testületek küldöttei. Ott voltak: a honvédtisztikár, az altisztikár, a német véderő és konzulátus, a csendőrtisztikár és altisztikár, a város, a megye, vasutasok, postások, a különböző állami és városi hivatalok, bíróságok, rendőrség, tüzoltóság küldöttei. Mögöttük több ezer főnyi közönség a város társadalmának minden rétegéből. Az áldozatok hozzátartozói a közös sírok körül álltak, ki-ki a maga szerettei koporsóját áztatta könnyeivel.

A gyászszertartás előtt a vasutas zenekar a Himnuszt játszotta. Egyszerre feszese vigyázzba merevült mindenki, a sírok felől felhangzó zokogás elnémult, az egyéni bánat és gyász is felolvadt a hazafias érzésben, amit nemzeti imádságunk vált ki a magyar szívekből.

A Himnusz elhangzása után megkezdődött az egyházi szertartás. Elsőnek a római katolikus egyház szertartása hangzott fel, melyet Fiedler István püspök és Schriffert Béla apostoli kormányzó helynök végeztek nagy papi segédlettel. A görög katolikus egyház részéről Popovics Vazul kanonok, a református egyház részéről Csernák Béla, a luteránus egyház részéről Turmezei lelkész végezték a gyászszertartást. A görögkeleti egyház részéről is elhangzott gyászszertartás.

Azután dr. Gyapay László polgármester a város közönsége nevében mondott búcsúztatót:

— Szeptember 6-án reggel ünnepre harangoztak.

Szent László városa ünnepi zászlódszót öltve, a mai rendkívüli időkhez méltó komolysággal készült megünnepelni 4-ik évfordulóját annak a napnak, amikor dicsőséges honvédségünk, Legfelsőbb Hadurunk, a Kormányzó Úr öfömméltósága parancsára bevomult városunkba, hogy Nagyváradot, Szent László ősi városát visszacsatolja Szent István országához.

— A 22 évi rabságból felszabadult város hazafiasan érző, magyar lakossága örömteli lélekkel ébredt Nagyvárad történelmének e jelentős napján és hálátelt szívvel sietett a harangok hívó szavára, hogy imádságos lélekkel mondjon köszönetet az egek Urának.

— Mep úgy szólván el sem hangzottak imáink, s háladó énekeink, vészjóslóan üvöltöttek bele a város ünnepi hangulatába a légi riadó jelző szírének, figyelmeztetésül, hogy ellenségeink újabb gaz támadást ké-

szülnek városunk s annak védtelen lakossága ellen végrehajtani.

— Az angol-szász légi handiták újabb terrortámadása ismétellen lakónegyedeket s főként a szegény mun-

„Emberi Jogok tiszteletbentartása...”

— Az ő hősi haláluk, a várost ért újabb támadás borzalmas pusztítása nem félelmet, gyáva megbújást, hanem újabb erőt, elszántságot s mindenekfelett elkeseredett gyűlöletet vált ki bennünk azokkal az angol-szász hatalmakkal s szövetségeseikkel szemben, akik nem győzik minduntalan és elégszer hangoztatni a vilég felé az emberi jogok tiszteletben tartását és a népeket holdogító állítólagos demokráciájukat.

— Amikor mély megrendüléssel és gyászoló lélekkel vesszük körül Szent László városa hősi áldozatainak koporsóit, igaz s őszinte bajtársi együttérzéssel fordulunk nagy szövetségeseink, a Németbirodalom hősi halottai felé, akiknek életét itt városunkban ontották ki az ellenség gyilkos bombái.

— Nem kétséges, hogy az immár 6-ik esztendejébe lépett világháború, ez a borzalmas öldökés döntő szakaszába lépett.

— A bolsevizmus réme itt fenyeget bennünket közvetlenül a Kárpátok hércsín.

— Hős honvédeink — mint az első világháború idején, ismét a Kárpátok gerincén védik ezeréves határainkat és megszentelt ősi földünket. Az ő hator kiállásuk, hősiességük, önfeláldozásuk és a ti hősi halálotok új

kásemberek által lakott részeket pusztították és a városra zúdított bombák tömege válogatás nélkül, ki-méletlenül szedte áldozatait.

— Ártatlan csecsemők, kisgyermek-kek, anyák és nők, munkás férfiak vesztették életüket. Szülők gyermekeiket, gyermekek szüleiket, a harc-téren életünket védő hős apák feleségeiket és gyermekeiket, s mi valamennyien magyar testvéreinket siral-juk hősi halottainkban.

erőt, bizalmat s elszánt akaratot önt belénk.

— Erős a hitünk, hogy ezt a hábo-rút nagy szövetségeseink oldalán vé-gül is meg fogjuk nyerni.

— Érezzük és tudjuk, hogy a ti hősi halálotok nem lesz hiábavaló. — Sirhantjaitok felett teszünk szent fogadalmat, hogy minden pusztító barbárság, minden fenyegető ve-

szedelem ellenére is nemzeti múltunkhoz, magyar becsületünkhöz hi-ven kitartunk, álljuk a vártat, s ha kell összeszorított fogakkal, áldoza-tos lemondásokkal is dolgozunk ide bent s tartjuk minden erőnkkel a belső frontot, hogy odakint a harc-tereken mielőbb végező és döntő csa-térpást mérhesünk az emberi civilizá-ciót s kultúrát megcsúfoló gaz és ádáz ellenségeinkre.

— Ezzel az elszánt akarattal és szent fogadalommal vesszük búcsút főletek.

Isten veletek!
A mély hatást kiváltó beszéd után felhangzott a Szózat, melynek megrázó sora oly időserűséget nyert itt a tö-megsíroknál:

„Itt élned s halnod kell...”
Mielőtt a göröngyök lehulltak volna a sírokra, a gyászoló közönség való-sággal virágcsót szórt a már megelőző-leg vékony földréteggel beszórt kopor-sókra...

A közös sirba eltemetett áldozatok névsora a következő

Bogdán Mária, Nagy Zoltánné, Vég-ő Mihály, Végő Mihályné, Végő Károly, Gál Mihály, Zboray Jenőné, Zboray Zoltán, Zboray Aladár, Amánt Béla, Szabó József, Kiss Dezso, Duló Mária, Tapaszi Imre, özv. Farkas Ferencné, Csete Sándor, özv. Balogh Kálmánné, Széles Károly, Széles Károlyné, Nagy Ferenc, Takács Ferencné, László Fe-rencné, Nyiri István, Nyiri József, vi-rabás Lajos (12 éves), Hadházi Lajosné, Sipos István, Ajtai Ignác, Rostás Verou, Rostás Krisztina, Szilágyi Jenő, Nagy Istvánné, Duli Pál, Szölös Lajos, Csor-dás Ágnes, Csordás Lajos, Tóth Sándor, Tóth Sándorné, ifj. Tóth Sándor, Elek Ferenc, Petrilá Ilona, Sz. Molnár Im-réné, Sz. Molnár Imre, (2 1/2 éves), Huszka Vince, Huszka Vincéné, Farkas Györgyné.

Géza, Lőrincz László, Bakonyi Sándor-né, özv. Mészáros Jozsefné, Háromszéki János, Háromszéki Jánosné, özv. Laku-tos Mihályné, Linczhel Ilona, Gitye Má-ria, Nagy István, Popovics János, ifj. Popovics János, özv. Juhász Imréné, Kovács Jozsefné, Róza Paula, Frank-furt Éva, Petrik Péter, Petrik Péterné, Horváth Zeuzsanna, Lakatos János, Va-len György, Barabás Lajos (9 éves), Ba-rabás Lajos (12 éves), Hadházi Lajosné, Sipos István, Ajtai Ignác, Rostás Verou, Rostás Krisztina, Szilágyi Jenő, Nagy Istvánné, Duli Pál, Szölös Lajos, Csor-dás Ágnes, Csordás Lajos, Tóth Sándor, Tóth Sándorné, ifj. Tóth Sándor, Elek Ferenc, Petrilá Ilona, Sz. Molnár Im-réné, Sz. Molnár Imre, (2 1/2 éves), Huszka Vince, Huszka Vincéné, Farkas Györgyné.

A KÁRPÁTOK TITKA

I.
A most folyó világháborúban, de már az előtte eltelt években is, szinte állandó beszédtema volt az a sok mindenféle „vo-nal”, amivel egyes nemzetek a magukét vagy a másót elvették igyekeztek megvé-den. A Maginot-vonalról szinte minden-nap közöltek képeket, a Siegfried-vonal-ról ilyen legendák keringtek, mint ma-gáról Sigfriedról, sokat emlegették a Ca-rol-vonalat, majd később híressé vált az Atlanti-fal.

Azóta az események megmutatták, hogy akármilyen erős is egy-egy ilyen vo-nal, le lehet győ-ni. A Carol-vonalat egy tollvonás semmisítette meg, a Maginot-vonal kemény harcokban esett el a többi belga és holland vonalakkal együtt, a Siegfried-vonal még nem esett át a nagy próbán s az Atlanti-falnak most kell megmutatnia, hogy ha egyes helyeken át is hatolhatott rajta az ellenség, hivatását teljesíti. Egy tanulság eddig is levezethető a tapasztalatakból. És ez az, hogy az acél és beton falak nem tudják fejtartani a támadást, ha nincs bennük, beljűk fa-

lazva a rendületlen férfierő, viszont — mint a finnek e régóta dúló naboruban megmutatták a világnak, a férfierő hatal-masabb fél egymagában is, mint akármily-en építmény.

Akkor, amikor a „vonalak” körül tiz-ezrével hullnak el a harcosok, joggal me-rülhet fel a kérdés a magyarokban: van-e nekünk hasonló vagy legalább is megkö-zelítően hasonló erősségű vonalunk?

Nem katonai titkot árulunk el akkor, amikor teljes nyugalommal és biztonsá-gal kijelentjük: van. Nem véges tudású emberek, nem kiváló nagy mérnökök épí-tették, hanem az Uristen számokban ki nem fejezhető idővel elelőtt. És ez a vo-nal azóta is áll, védve és óva a Duname-dencét. Ez a vonal a Kárpátok gerince. Áttörhetetlen és legyőzhetetlen, de vala-mi szent titok kell ahhoz, hogy az le-gyen. Keressük meg ezt a titkot s nézzük meg: fennállása folyamán milyen körülmények között teljesítette kötelességét a Kárpátok és mikor nyitotta meg utjait a kívülről közeledőnek.

Már a jégárakat megállította...

Az ember még nem mutatható ki a földön, amikor a Kárpátok már védte a Dunavölgyét. Északról megindultak a jégárak s mindenfelé elpusztították az életet, úgy, hogy például Angliából csak egy egész keskeny sáv maradt szabadon délen, de az Uristen vonala nem enged-te, hogy Magyarország területére is be-

nyomuljanak: itt továbbra is biztosította az életet.

Mikor ezen a földön már emberekkel kell számolnunk, hazánkban mindenfajta lakosság megjelent. Szabadon vándorol-hattak erre-arra: a Kárpátok nyit szí-vel fogadott be bárkit koszorujába, mert nem voltak még kialakult nemzetek és

később is, mikor már voltak, nem laktak olyan nagy számban a Kárpátmedencében, hogy betölthették volna, tehát ha új nép jött, akadálytalanul letelepedhetett volna, hiszen volt föld elég.

Az első nagy nemzet, amely be akarta tölteni az egységesnek teremtett orszá-got, a római, Augustus császár alatt el-foglalják a mai Dunántúlt, száz évvel ké-sőbb a mai Erdélyt, De Pannónia és Dá-cia birtoklása csak akkor lehetett szilárd, ha fennhatóságukat kiterjesztik a Kárpá-tok vonaláig. Ez volt Augustus terve is — sőt: Germánia védelmére bele akarta fog-lalni az Imperium Romanumba a májd-nem hasonló értékű másik bástyát: Cseh-országot is — de akkor, amikor csapatai már Trencsént is elérték, a nátuk mö-gött kitört lázadás visszafordította a lé-giókat. Több, mint egy évszázad letelté-vel újra érzett annyi erőt magában a Bi-rodalom, hogy saasit az áthágharatlan hegygerincekre ültesse: Marcus Aureliu-t azonban szintén megakadályozta egy lá-zadás. Így Dácia helyzete nem volt bi-ztonságos. Különben is a hódítás nem tér-jedt ki a Kárpátok külső vonaláig, hanem megállott körülbelül a Hargita vonalában s megelégedett azzal, hogy itt zárja el a külső hágóktól a tartomány belsőjébe ve-zető utakat. Az eredmény az lett, hogy másfélszázados lét után a hunok által szor-ított germán népek, elsősorban a góthok előntötték a római területet és a sok véráldozattal szerzett föld elveszett, halá-los agóniába rántva az egész birodalmat, mely kétszáz év múlva halálához vezetett.

Dr Hlatky Endre államtitkári rangban a sajtó és rádióügyek kormánybiztosa és a nemzetvédelmi propagandaszolgálat irányítója

A m. kir. minisztérium dr. vitéz Kolozsvári-Borcsa Mihály címzetes államtitkár, országgyűlési képviselő — saját kérelmére — a sajtóval kapcsolatos ügyek, a Magyar Távirati Iroda Rt., a Magyar Telefonhíradó és Rádió Rt., valamint a könyvkiadással összefüggő kérdések m. kir. kormánybiztosi tiszte alól felmentette.

Együttal a m. kir. minisztérium dr. Hlatky Endre nyugalmazott nagyváradi főispánt a sajtóval kapcsolatos ügyek, a Magyar Távirati Iroda Rt., a Magyar Telefonhíradó és Rádió Rt., valamint a könyvkiadással összefüggő kérdések m. kir. kormánybiztosává kinevezte és ugyanakkor a nemzetvédelmi propaganda szolgálat irányításával is megbízta.

A Kormányzó Ur a miniszterelnök előterjesztésére dr. Hlatky Endre nyugalmazott főispánt, a sajtóügyek kormánybiztosá miniszterelnökségi államtitkárrá nevezte ki.

Dr Hlatky Endre államtitkári kinevezése és fontos megbízatása Nagyváradon és Bihar megyében különösképpen örömet keltett. Nehéz időkben került a fontos posztra Hlatky Endre, de magas képességei, emelkedett szellemisége, rendíthetetlen magyarsága, minden túlzástól mentes keresztényi felfogása egyenesen predestinálják a mai nehéz körülmények között arra az irányító szerepre, amely reá vár.

Azon a munkaterületen, ahová őt a Kormányzó Ur és kormányzat bizalma állítja, nem új ember Hlatky Endre, sőt ezen a területen már jelentős eredményekre tekinthet vissza. Komoly felelősségérzet, széles horizontu látókör, hamisítatlan nemzeti szellem, a magyar tradíciók és jövőbeli kötelességek mély átérzése jellemzik egyéniségét. Elmondhatjuk, hogy megfelelő férfiú kerül neki megfelelő helyre olyan időkben, amikor olyan férfiakra van szükség, akik mögött évtizedes tapasztalata, abban a biztos tudatban, hogy a mai nehéz időkben jó szolgálatot tesz szeretett hazánknak.

Hlatky Endre pályafutása

Dr Hlatky Endre Nagyváradon született 1895 július 4-én és román, kat. vallású. A törzsekös nagyváradi Hlatky-család sarja, amely nemességét 1642-ben kapta. Atyja a nagyváradi Ügyvédi Kamara elnöke, országgyűlési képviselő, majd főispán volt.

Hlatky Endre dr. Nagyváradon végezte tanulmányait és Budapesten a Tudományos Egyetemen államtudományi doktorátust szerzett. 1919-ben a szegedi kormányban sajtóelőadó volt, később Budapesten a külügyminisztériumba került, majd a miniszterelnökség sajtóosztályán teljesített szolgálatot.

Évekig Bethlen István gróf miniszterelnök személyi titkára volt. Károlyi Gyula gr. kormánya idején a sajtóosztályt vezette. 1933-ban a magyar rádió műsorigazgatójává nevezték ki. Elméleti sajtótudományi és közvéleménypolitikai problémákkal foglalkozott, tanulmányai a „Sajtó”, a „Budapesti Szemle” és a „Revue de Hongrie” hasábjain jelentek meg. „Széchenyi István sajtópolitikai eszméi” címen nagyobb tanulmányt írt. Mint szerkesztő is te-

mert, több műdalt és nótát szerzett. Mint rádiószakember öszekötöttetésben állott külföldi rádiószakörökkel, a magyar rádiót több nemzetközi értekezleten képviselte. Résztvett a világháborúban, tartalékos tüzérhadnagy, a bronz vitézségi érem, a Károly csapateresztés és a háborús emlékérem tulajdonosa.

Hlatky Endre dr. résztvett az erdélyi részi területek felszabadításában is. Kormány megbízottként működött a visszacsatolt területekre négy évvel ez-

előtt bevonult 2., majd az 1. hadsereg parancsnoka mellett. Ebben a minőségében a katonai közigazgatás idején Kolozsvárott tartózkodott. Onnan nevezték ki Nagyvárad főispánjává 1940 november 20-án s miután ezt az állását egy héttel később elfoglalta, itt működött Nagyváradon három és fél éven keresztül. Itteni működését mindenki ismeri s közvetlenségéért Nagyvárad közönsége őt őszinte szeretetébe fogadta.

Nagy tűz egy biharmegyei községben

Nagyvárad. Vasárnap az esti órákban hatalmas tűzvész pusztított az egyik Nagyvárad melletti kisközségben, Orviselelen.

Hat óra körül, a ezézetörtán épült hegyi faluban, az erdőkerülő arra lett figyelmes, hogy a község északi csücskében az egyik ház udvarából keskeny fehér füstgömb száll a magasba. A kerülő eleinte nem tulajdonított különösebb jelentőséget az ügynek és tovább végezte munkáját. Annál nagyobb volt azonban meglepetése, amikor kerülő újjáról visszatérve, az előbbi helyre érkezett, mert akkor az említett helyen már hatalmas lángokkal égett egy ház, sőt a szomszéd épület tetőzete is.

A több kilométer hosszú hegyiközség égő része olyan helyen feküdt, hogy azt a falu többi részéből lehetetlenség volt figyelemmel tartani, már csak azért is, mert a tűzvész füstjét a falutól ellenkező irányban fújta a szél. Cladesu István erdőkerülő lélek-szakadva rohant a község völgyben fekvő településéig és percek leforgása alatt riasztotta a falunak a tűzhöz legközelebb eső részét.

Észalt az idő alatt a szeltől gerjesztett és táplált lángok már a harmadik ház hamvasztását kezdték meg. A falu

önkéntes tűzoltósága és a férfinép a tűzvész helyére rohant, ez az út azonban a széjjelszört települést tekintve, kitett néhány kilométert, úgy, hogy mire odaértek, már Kovács János, Zaccan Tódor, Piske Flórián és Lokovet Marion háza, ólái és istállóit álltak lángokban. Az első két gazda vagyona teljes egészében a lángok martaléka lett.

A nehéz oltási körülmények és az erős szél miatt a mentési munkálatok a minimálisra korlátozódtak, úgy, hogy a négy ház és a gazdasági udvarok teljes berendezése porig égett.

Még a tűzvész alatt telefonon értesítették a nagyváradi tűzoltóságot, ez a tény azonban mindössze annyiban segített a dolgokon, hogy a további katasztrófát akadályozta meg.

A esendőség megindította a vizsgálatot annak felderítésére, hogy a nagyarányú tűzvészért kit terhel felelősség. Eddig az a feltevés alakult ki, hogy Orviselelben gyújtogatás történt. Piske Flórián ugyanis emlékezett, hogy a tűz kitörése előtt egy cigány kinézésű embert látott a házak körül ólálkodni.

Az orviseleli tűzvész kára, hozzávetőleges becslés szerint, meghaladja az ötvenezer pengőt. A kár kis része biztosítás útján térül meg.

Ne bántsod a magyart!

Írta: Wass Albert

Jóindulatú, békés nép vagyunk. Megmutattuk, sajnos, elégszer, hogy szép ezóval fát vághat a hátunkon bárki idegen. De megmutattuk azt is, valahányszor úgy rendelte a sors, hogy ha emberi jogainkat durván megsértik, — bárki tegye is azt, — fegyverrel számolunk. S ha a magyar egyszer magunk ügyében fegyvert ragadott, legendákat tudott teremteni ezen a földön tíz évszázadon át.

Ma is, mikor a világ nagy erői dübörögnék körülöttünk, mikor Európa leg-hatalmasabb hadserege áll kapunk előtt, mikor a történelem nagy küzdőterén olyan erők viaskodnak, melyekhez mérten mi aprók és észrevétlenek vagyunk: a hátulról belénk döfött késgöcsökhöz méltó erőre bősített és megmutattuk újra a világnak, hogy kardunk és vérnek Ázsiából jött nemzete vagyunk, Isten ostroma, kit bosszúlatlanul bántani nem lehet.

A trianoni bilincseket egy pillanattig sem fogadtuk el életformának. Fájalmas daccal tiltakoztunk megcsönkítő-szünk ellen két évtizeden keresztül az egész világ előtt. Azonban mikor a

nagy háború kitört és alkalmunk lett volna jussunkat fegyverrel megszerezni, nem vertünk szét közöttük. Megértettük, hogy ez a háború méreteiben célkitűzéseiben messzire följött a mi ügyünknek. Melyek, bár számunkra fájdalmasak és egyedül jelentik az életet, aprók, mégis ennek a viadalnak erőiből és eszményeiből képest. Hősies türelemmel és önfegyelmekkel szorítottuk össze fogunkat, vártunk és türtünk. Nem mi kértük a bécsi döntést, de becsülettel tartottuk annak feltételét, bármennyire is nehéz volt látnunk túl-

Két-három napon belül enyhítik a villamosenergia-korlátozást

Értesítem a város ipari és világitási fogyasztóit, hogy a villamosenergia termeléséhez szükséges tüzelőanyag szállításával fokozatos javulás várható és így remélhető, hogy 2-3 napon belül a villamosenergia használatának korlátozására

vonatkozó rendelkezésem enyhíteni tudom. Néhány fontos fogyasztó csoportnál addig is bizonyos enyhítéseket engedélyezhettem.

Dr GYAPAY LASZLÓ s. k. polgármester.

maradott testvéreink egyre megalázottabb és emberietlenebb életformáját.

Ezzel szemben Románia aki maga kérte a bécsi döntést, négy éven keresztül egyebet sem tett, mint lázított annak határozatai ellen. Acsarkodásait, mocskolódásait és fenyegetőzéseit négy éven keresztül hallgattuk némán és türtük, hogy magyar véreinket fogságba hurcolják, kinözzák és megfoszák minden emberi jogaitól. Türtük, mert így kívánta a szövetséges iránti hűség és becsület. Türtünk és ez magában hősiesség volt. Mert odaüthettünk volna bármikor, de nem éreztük illőnek a nagy eszmék háborújában a magunk magánügyével előhozakodni.

Végül Románia, akit a szövetséges német nemzet nem csupán tenyerén hordott, fegyverrel látott el, hanem határait is védte, hagyományaihoz hiven a kapott fegyvert egy alkalmas pillanatban szövetséges ellen fordította. Akkor éppen mikor ez a szövetséges eszát vért áldozta a román nemzetért. A Janus-arcú szomszéd megtámadta határainkat. Megtámadta azt a magyar honvédet, aki életével védte Romániát. Betört határainkon. Szájával segítségért kiáltott a hatalmas angol nép felé és kezével két döfött a hátunkba.

Ezzel a mérték betelt. Az erdélyi hadtest megindult és a magyar honvéd multjához méltóan megvillogtatta kardját. Percek alatt megtörte a román támadást, ellentámadásba lendült. Kiszabadította a hónapok óta börtönben sínylődő magyar testvéreinket, falvak és városok népét, kik négy esztendő óta vártak erre a megváltó percre. De ugyanakkor magyar honvédek illő lovasági jóindulattal viseltetik a román lakossággal szemben. Azzal a lovasági jóindulattal, mely a magyar nemzetnek ősi tulajdonsága s melyet viszonzni mások mindannyiszor elmulasztottak.

Tudjuk, hogy a történelem mai nagy mérközésében kis epizód csupán ez a harc. De megmutattuk vele a világnak, hogy régi még az erőnk és a kardunk. Hogy magyarok vagyunk, méltók ehhez a néphez s a multhoz, mely hozzá fűződik. Erőnk tudatában odakiáltjuk: Ne bántsd a magyart!

Nekünk nem kellenek idegen tartományok. Hódító álmunk nincsenek. Bécsét szerető nép vagyunk. Ismerjük a hűség és a becsület fogalmait s kitarunk mellette akkor is, ha emberfeletti próbát mér reánk. De lelkes erővel védjük azt, ami a mienk. Most láthatja, aki elfeledte volna. Félkarral kárpáti határainkat védjük a hatalmas orosz had-erő ellen s félkarunk elég, hogy a szomszédot becsületre tanítsuk.

Mi magyarok, akik apró és lényegtelen pont vagyunk talán ebben a nagy mérközésben, ma felemelt fejjel és önzettől büszkén tekintünk honvédeink felé, kiknek kezében ott csattog újra Attila büntető ostora. Hogy a nagy háború dolga miként végződik majd, az független ettől. Mi a helyünket becsülettel és emberül megálltuk. Arepirulás nélkül, büszkén és felemelt fejjel várhatjuk a sors kezéből a számunkra kijelölt jövőndöt.

A románok bejelentés nélkül beszüntették a földgázszolgáltatást

Az erőszakos román lépés nem érte váratlanul a magyar hatóságokat és azonnali megkezdtek a vásárhelyi földgáz-hálózat bekötését az erdőszentgyörgyi vezetékbe

Marosvásárhely, szept. 11. Szerda reggel kellemetlen meglepetésre virradt a székely főváros. A földgázzal felszerelt háztartások konyháin, fürdőszobáin, vendéglőkben és kávéházakban hiába kiérelték meg a gázt meggyújtani, minden igyekezet dugába dőlt. A földgáz szolgáltatás befagyásának korántsem technikai hiba, vagy más üzemzavar volt az oka, hanem az, hogy a földgáz-társaság romániai központjának utasítására lezárták a földgázvezeték az az a nyilvánvaló céllal, hogy Marosvásárhely közönségét súlyos helyzetbe hozzák. Románia átpártolását ezzel a vakmerő trükkkel demonstrálta a román Nemzeti Földgáz Társaság és mindenható igazgatója, Motas mérnök. A román földgáz társasággal régóta vitában áll a város vezetősége. Mint ismeretes, Marosvásárhelyre Magyarországról, a Dicsőszentmárton melletti földgázmezőről vezették el a földgázt. A bécsi döntés után a román földgáz társaság továbbra is szerződéses viszonyban maradt Marosvásárhely városával és itt kirendeltéget is létesített. A gáz ára körül állandó viták merültek fel a társaság és a város között. A románokat nagyon bosszantotta az, hogy a város nem volt hajlandó újabb és újabb árfelemelésbe beleemenni. Ezért állandóan fenyegetőztek a földgázvezeték lezárásával. Most aztán ez a fenyegetést be is váltották.

Mit mondanak a földgáz társaságnál?

Munkatársunk kérdést intézett a földgáz társaság marosvásárhelyi kirendeltségének ezidőzerinti vezetőjéhez, Kiss Gyula üzembeszóhoz. Becsey igazgatóhelyetteséhez, aki a következőket mondotta:

— Az intézkedés minket is meglepetésszerűen ért, mert a vállalat központja semmiféle előzetes értesítést nem juttatott el hozzánk. Este 8 órakor vetjük észre, hogy a nyomás a normálisnál sokkal alacsonyabb és ettől kezdve óráról-óra gyengült a nyomás. Eleinte nem tudtuk megállapítani, hogy szándékosról, vagy üzembzavarról van szó. Addig, amíg mód volt rá, a tartályokban tartalékoltt földgázzal gazdálkodtunk, de ez is elfogyott, úgyhogy reggelre teljesen megszűnt a földgázszolgáltatás. Amikor Románia cserbenhagyta ezövezetleges társait, nyomban érintkezése léptünk a hatóságokkal és megkérdeztük, ne kapcsoljuk-e össze a marosvásárhelyi hálózatot az erdőszentgyörgyi földgázvezetékkel? A Magyar Földgáz Társaság ugyanis számolja a románok esetleges kikapcsolására, a város határáig megépítette a vezeték azzal az intencióval, hogy szükségesszerűen bekapcsolja a vásárhelyi hálózatot az erdőszentgyörgyi vezetékbe. Mivel a magyar hatóságok szigorúan ragaszkodnak a jogi formákhoz, azt az utasítást adták nekünk, hogy egyelőre semmit se tegyünk, várjuk meg elhatározásukat a románok a szerződéshez. Csupán annyi történt a mi részünkről, hogy a szükséges óvatossági intézkedéseket foganatosítottuk, hogy szakitás esetén gyorsan végrehaj-

Hirdessen a Magyar Lapokban

ható legyen az átszerelés. Az erőszakos román intézkedésről még az éj folyamán értesítettük az illetékes köröket és megkezdtek a szerelő munkát.

Elkészült a bekötővezeték

Délben kikocsiztunk a város határára, ahol magyar mérnökök és munkások dolgoznak a földgázvezeték rendbehozásán. Mindössze arról van szó, hogy néhány méteres csővezetékot fektetnek le, hogy az erdőszentgyörgyi földgázvezetéköt összekössék a marosvásárhelyi hálózattal. Jókedvűen, gyors iram-

ban halad a munka, a munkások és mérnökök lelkesedéssel fáradsz azon, hogy véglegesen kiküszöböljék a további román meglepetéseket. Folyik az árkolás és a hegesztési munka. Leikiismeretes gondossággal mindenki arra törekszik, hogy a maga részéről tökéletes munkát végezzen. Egyszer s mindenkorra véget akarnak vetni annak, hogy Marosvásárhely közönsége ki legyen szolgáltatva a románok eszeszélyeinek.

Délután fél 6 órakor a helyreállítási munka befejeződött és 6 óra után már magyar földgázzal teltek meg a marosvásárhelyi hálózat utcai csövei és a magánlakások és gyárak vezetékai.

A románok „meglepetése” tehát mindössze pár órát tartott és ahelyett hogy zavarokat okozott volna a székely fővárosban, lezárt egy hosszú idő óta tartó vitát. Bár a magyar-román vita többi része is ilyen gyorsan és simán érhetne véget.

Házasságkötés szirénaszó mellett — légiriadó közben

Nem mindennapi házasságkötés színhelye volt a debreceni anyakönyvi hivatal szertartásterme.

Dr. Deák Sándor anyakönyvvezető előtt megjelent Szűtor Mihály és menyasszonya, Tóth Veronika debreceni lakosok tanukkal házasságkötés céljából. Itt megjegyezzük, hogy az utóbbi időben a kora délelőtti órákban ezokatlan jelenség a házasságkötésre megjelenő pár. Inkább a déli órák után jelentkeznek, amikor már rendszerint elviharzott a légiriadó.

Szűtor Mihály és menyasszonya azonban bátor emberek és amikor ünnepélyes csendben megálltak az anyakönyv-

vezető előtt és ebbe a csendbe beleszókított a sziréna „légiriadó” jelzése. Arra kérték dr. Deák Sándor anyakönyvvezetőt, hogy ne zavartassák magukat, folytassák a szertartást.

Dr. Deák Sándor, aki azoknak a köztisztviselőknek sorába tartozik, akik a riadó alatt sem szivesen hagyják abba munkájukat, készséggel beleegyezett a fiatal pár kérésébe. Így Szűtor Mihály és hitvese légiriadó közben, szirénaszó alatt aláfestve mondotta el a holtomiglan-holtodiglant...

Utána pedig az új házaspár a gratulálók kézszorításai között lement — az óvóhelyre.

Általános munkaerő-nyilvántartást létesítenek az ország lakosai által végzett munkateljesítmény ellenőrzésére

A MTI jelenti:

A Budapesti Közlönyv pénteki száma közli a minisztérium rendeletét, amely szerint az országban rendelkezésre álló munkaerők tervszerű kihasználása és az ország lakosai által végzett munkateljesítmény állandó ellenőrzése céljából általános munkaerő-nyilvántartást kell létesíteni. Minden férfi, aki 14. életévét betöltötte, de 60. életévét túl nem haladta és minden nő, aki 16. életévét betöltötte, de 50.

életévét túl nem haladta, tekintet nélkül foglalkozására, munkabejelentési kötelezettség alatt áll. Mindezek kötelesek munkalapot kiállítani és azt a hatóság által láttaoztatni. A munkalapot hordani és hivatalos felszólításra bármikor felmutatni. A részletes eljárási rendelkezéseket a honvédelmi miniszter rendelettel állapítja meg.

Dolgoztak a nagyváradi leventék!

Az utóbbi embertelen terrortámadás alkalmával, a városi leventék példás magartatása figyelemre méltó.

A sziréna lefújása után, a leventék rövid időn belül, a helyszínen nagy erőfeszítő munkával igyekeztek a rom alól a szerencsétlenül járt embereket kimenteni. Nagyváradi város bombázott részén, egyaránt kivették részüket a mentés munkálataiból. Életük veszélyeztetésével és kitartó munkájukkal fáradszhatatlanul dolgoztak a bátor ifjak. Ugy az első segélynyújtásban, mint a romtakarításban, jelentős munkát végeztek. A fel nem robbant bombák felkutatásával és annak illetékes helyen való bejelentésével számos emberéletet védtek meg. Fegyelmességgel megnyugtatták a kétségbeesett károsultakat. A munkálatok a késő estrei órákig eltartottak és másnap tovább folytatódott, új erővel és kitartó akarattal.

Mialatt hős honvédeink hazánk védelmében ontják véréket a harctereken, addig itthon a magyar ifjuság bebizonyítja tetteivel, hogy az acélos kiképzéstől meg erősödve mindenütt és mindenkor megállja a helyét és tartja a belső frontot, meg erősítve Kormányzó Urunk hitét: „Bizom a magyar ifjuságban!”

Nagyváradi thj. város és járási lev. pság lev. sajtó intézője.

Barcsay Károly megyei főispán tette hivatalát

Dr. Barcsay Károly vármegyei főispán ma délelőtt átvette hivatalát és hosszasan tanácskozott dr. vitéz Nadányi János alispánnal.

Vitéz Rajnay Károly volt vármegyei főispán ma délelőtt bucsuzott el a megye főszolgabírói karától, amely az alispán vezetésével tisztelgett nála.

A bukaresti zsidók százezer fontsterlinget adományoztak Mihály királynak hálójuk jeléül

Istanbulból jelentik: A bukaresti zsidó hitközségnek egy küldöttsége Mihály királynak 100.000 fontsterlingről szóló csekkeket nyújtott át és kifejezésre juttatta, hogy az adományban a romániai zsidók hálaja nyilvánul meg azért, hogy a zsidókat korlátlanul ismét visszaengedték a kereskedelembe és tisztviselő állásokba.

Változások a főispáni karban

A hivatalos lap közli, hogy a belügyminiszter előterjesztésére, a Kormányzó Ur dr. Endrődy Barnabást, Szatmár vármegye és Szatmárnémeti város főispánját, Szatmár vármegye főispáni állásától, sajtó kérélmére felmentete, Szatmárnémeti sz. kir. város főispáni állásában való meghagyása mellett, egyben Szatmár vármegye főispánjává dr. Streicher Andor Szatmár vármegye volt alispánját kinevezte.

A Kormányzó Ur Ugocsa vármegye főispánját, Réthy Haszlinger Ferencet saját kérélmére, Ugocsa vármegye főispáni teendőinek ellátása alól feimentette, ugyanakkor Ungvár város és Ung megye főispáni állásában továbbra is meghagyta, helyébe Ugocsa vármegye főispánjává Tatár Gézát, Bereg vármegye főispánját ugocsa főispánná is kinevezte.

Akik példát mutattak

Egyik nagyváradi üzemben a szeptember 6-i bombatámadás alkalmával az embertársi kötelességteljesítésnek követendő példát mutatták: Horváth Gyula, Földi Jenő, dr. Pellet Géza, Furka Lajos, Szabó Balint, Szabó József.

A megnevezettek kivül a többi alkamozottak is, a harmadik bombázóhullám elvonultával, jóval a riadó lefújása előtt, nem törődve a fennálló veszedelemmel, az első segélykiáltásra szerszámokat ragadva, azokra a helyekre siettek, ahol a legtöbb szerencsétlenül járt volt eltemetve és gyors közbelépésüknek nem egy emberélet megmentése köszönhető.

Mint az eseményeknek tanuja, feljegyezni kell, hogy a rend fenntartása körül igen elismerésre és dicséretre méltó magatartást tanúsítottak vitéz Harmathy István tiszthelyettes és rendőrtársai.

(X Y)

MAGYAR ERŐ

A világ eseményei képekben

Ara 40 fillér

kapható a MAGYAR LAPOK arusáinál

XIII. évf. Hétfőn, 1944. szeptember 11.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 5.20 P.
 3 óra 15.— P.

Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.

Készleteket nem adunk vissza.

Hőslelkű távadászsné

Kerekes Etelka nagyváradai telefon és távirtdai tisztviselőnő hősi lelkületének és helytállásának adta ragyogó példáját. A szerdai terrortámadás idején fontos jelentést kellett továbbítani. Bár már megindult a támadás, nem hagyta abba munkáját, nem hagyta félbe a jelentés továbbítását. Ott halt hősi halált szolgálati helyén. Hősi magatartása külön felidézésre méltó.

FEKETEZETT A FŐVÁROS TÖBB DIVATOS ÉTTERME.

A budapesti közellátási hatóságok razziat rendeztek több divatos budapesti étteremben, ahol az utóbbi időben visszaélések történtek. Megállapították, hogy a „Rózsadomb” kávéház, a „Régi nyár” étterem, a „Kis Lúdláb királynő” étterem főpincérei és tulajdonosai visszaéléseket követnek el, jegy nélkül szolgálnak ki magaeabb áron és olyan ételeket is felszolgálnak, amelyek az étlapon nem szerepelnek, természetesen sokkal magasabb áron.

Vitorlást bombáztak a Balatonon ellenséges repülő. Az elmúlt vasárnap mintegy nyolcszáz ellenséges repülőgép szelte át a Balatont. A partokon azonnal megszólaltak a szirénák. Riadó jelzésről a Balaton közepén haladó hatalmas vitorlás nem vett tudomást. A fölötte haladó kötelék egyik gépe két bombát dobott rá. A bombák szerencsésen célt tévesztettek és a békésen haladó vitorlás mellett zuhantak a tó vizébe. Hatalmas vízszlop szökött fel a becsapódás helyén, a légnyomás letépte a hajó vitorláit, a rajtaülőeknek azonban az ijedségen kívül semmi bajuk nem történt.

Azt híresztelte szomszédjáról, hogy boszorkány. Szterc Mihály ráksai gazdálkodó szomszédjáról, Batu Jánosnéról azt a hírt terjesztette, hogy boszorkány. Minden este a kéményen át, macska képeben bemegy az istállójába és kiféji a tehenéből a tejét. Batuné becsületsértés és rágalmozás címén feljelentést tett Szterc ellen.

LEESETT A SZÍNHÁZI SZÉKRŐL — KIFICAMODOTT A LÁBA. Mint Egerből jelentik, Borzay Margit 43 éves hajdon az ottani színházban az előadás végén leezett székéről és olyan szerencsétlenül, hogy jobb lábát kifícamította.

Nagyvárad thj. város adóhivatala felhívja a város adófizető közönségét, hogy mindazok, akik a tavalyi év november havától fogva bármilyen lakást változtattak, a jelenlegi lakáscímüket a városi adóhivatal azon kerületének 15 nap alatt jelentésk be, ahol adóügyeik kezelése történik. Városi Adóhivatal.

A bombakárosultakért

Verebi József fogy. adóhivatali ellenőr a bombakárosultaknak 20, Papp Sándor 20, Irgalmas Nővérek Velence 50, Balogh Erzsébet óvónő 10 pengőt adakoztak.

Az enyhült szénhelyzet egyelőre napi egy előadást tett lehetővé

Már-már játszunk! — Előadás kezdete fél 7 órakor

Apollo, Bevárosi, Casino, Korona
 Filmszínházban

Egy teljesen árva bombakárosult gyermeket örökbe fogadna házaspár. Jelentkezhet az árva szerkesztőségünkben, ahol közöljük vele az örökbefogadó nevét és címét.

ELMARAD A REF. EGYHÁZKERÜLETI TANÁCSULÉS. A tiszántúli ref. egyházkerület szeptember 13-ára tanácsulés tartását tervezte. Ez a tanácsulés, mint az ezzel kapcsolatos bizottsági ülések a rendkívüli viszonyok folytán elmaradnak. Ugyancsak elhalasztották az őszi lelkesítő vizsgálatokat is.

Mária két éjszakája

Főszereplői: Szilágyi Szabó Eszter, Uray Tivadar Csontos Gy.
 a CASINO-ban

A Szent László gimnázium teltívja V-VIII. oszt., valamint a múlt tanévben érettségizett, de még az intézet levételezés csapatába tartozó levételezők társulása, hogy folyó hó 13-án, szerdán délelőtt 7 órakor az intézet Körösparti részénél pontosan jelenjenek meg.

Helyesbítés. W. V. Felsőderna, postautalványon Szent Antal nevében Halász Lajosné részére húsz pengőt küldött.

Átköltözik a városi főispáni hivatal

Miután a belügyminiszter vármegyei főispánra dr. Barcsay Károlyt nevezte ki, vitéz Rajnay Károlyt azonban meghagyta városi főispáni méltóságában, időszerűvé vált a két főispáni hivatal különválasztása. A városi főispáni hivatal a mai napon átköltözik a városházára és ugyanazokban a helyiségekben fog működni, mint a múltban.

POLITIKAI KISHIREK

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Reuter jelentése szerint De Chambre gróft és grófnőt letartóztatták. Renée de Chambre, aki az ismert Lafayette családból származik, Laval miniszterelnök leányának férje.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint a brit hírszolgálat Quebecből jelenti, a Roosevelt-Churchill találkozóba később Eden külügyminiszter és Hull amerikai külügyminiszter is bele fog kapcsolódni.

Beigrádból jelentik: (MTI) A bolgár rádió jelenti, hogy a szófiai szovjet követség előtt levő terület — amelynek eddig Szveti Sofia volt a neve — Vörös-térnek nevezték el.

Amsterdam. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A brit hírszolgálat jelentése szerint Lord Strabolghy a Palesztinából érkezett tiszteletére adott ebéden azt a javaslatot tette, hogy zsidó egységek is, amelyek felállítását a hadügyminisztérium most mérlegeli, részt vegyenek a Németországot megszálló hadseregben.

Stockholm. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Newyorki hír szerint az amerikai külügyi hivatal kinevezte az első párisi amerikai konzult.

Milano. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Rómából jelentik: A Bonomi kormány hadügyminisztere 164 olasz tisztelet megfosztott rangjától, mert hűségüket tettek az olasz szociális köztársaságnak.

Amszterdami. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Az angol hírszolgálat közlése szerint az görög kormány Nápoly területére tette át székhelyét.

Genf. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Az angol hírszolgálat közlése szerint de Gaulle vasárnapra virradó éjszaka átalakította ideiglenes kormányát.

RÁ ISMERSZ?

Mint mosolygó angyal — közeledik Hozzád, —
 Bája, kedvessége szemképráztató!
 Szívét a jószág kelyneként ajánlja,
 Aikairól mézdedesen csöpög a szó.

Megértő lelket is ígér,
 — De cserébe add a Tiedet! —
 S mikor Te balgán feltáradt titkaid,
 — Ó megismerte lelked zeg-zugát —
 Elfordul Tőled és... Kinevet!

Irányít Téged anyai gonddal,
 — Önzetlennek mutatja magát, —
 Testvért is játszik, édes, jó testvért
 — Álarc mögé rejti a gonosz mostohát. —

Szereteted, jószágot vártál
 Igaz szíved és őszinte lelkedért,
 Az albarát csak meglóptá hitedet:
 Semmit sem adott — de sokat ígért! —

Dr. BAN GEZÁNE

A NÉMET LEKTÓRATUS közli, hogy mivel a múlt hét óta a hallgatók száma annyira lepadt, hogy órákat tartani nem lehet, legnagyobb sajnálattal, a tantárgymokát egyelőre bezárja.

Orvosi hír. Dr. Bogdándy György rendelését újból megkezdte. OTI beteg részére a központi rendelésben délelőtt 7.30 órától, posta és magánbetegnek Baross-u. 15. alatt délután 3-tól.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei Ma nyit a színház

Az Erdészlány című nagyoperettel kezd meg színvadászt ma hétfőn este fél 7 órai kezdettel a Szigligeti Színház. Bemutató hérelet! Az előre megváltott jegyek érvényesek! Kedden este fél 7 órakor A) hérelet, szerdán este héreletszünet. A gyönyörű muzsikájú nagyoperett főszereplői: Nagy Gizi, Nánvási Lucy, Balogh Júlia, Pataky Erzs, Szabó Ernő, T. Szabó László, Kozák László, Ross József és Rágy Béla. Rendező: Szabó Ernő.

Pénz nem boldogít című nagysikerű zenés vígjátékot csütörtökön este mutatja be a színház bemutató héreletben. A) hérelet, előadása pénteken este. Szombaton este héreletszünet.

Szombaton délután 3 órai kezdettel olesó helyárrakkal a kacagtató operett Az asszony verve jó van műsoron, mely oly emlékeztetés nagy sikert aratott.

Vasárnapi délután és este az Erdész-

lány kerül színpad helyárrakkal, a bemutató előadás pompás szereposztásban.

Műsor:

Hétfőn este fél 7 órakor: Erdészlány, bemutató hérelet.

Kedden este fél 7 órakor: Erdészlány, A) hérelet.

Szerdán este fél 7 órakor: Erdészlány.

Csütörtökön este fél 7 órakor: Pénz nem boldogít bemutató hérelet.

Pénteken este fél 7 órakor: Pénz nem boldogít, A) hérelet.

Szombaton délután 3 órakor: Az asszony verve jó.

Szombaton este fél 7 órakor: Pénz nem boldogít.

Vasárnap délután 3 órakor: Erdészlány.

Vasárnap este fél 7 órakor: Erdészlány.

SPORT

Törekvés—MÁV 2:0 (0:0)

vasárnap délután fél négy órai kezdettel került lebonyolításra a nagyváradi helyi rangadó, a Rhédey-kerti pályán mintegy ezerötszáz főnyi közönség előtt.

A csapatok már három órákor beöltözöttek a mérkőzés kezdetéig. Pintye, a Törekvés edzője, szorgoskodik fiai körül és bizik csapatában. Általában mind a két öltözőben bizakodó a hangulat.

Fél négy után három perccel Szabados játékezőtől sárga a következő felállításban kezdik a játékot a csapatok:

Törekvés—Egri—Garay I., Rocca—Bakucz, Szabó, Kovács—Novák, Rutnay, Czécsényi, Garay II., Turkus.

MÁV: Boródi—Bátori, Csiki—Papp, Szalai, Nagy—Lisztes, Elekcs, Csora, Behér, Benzse.

Azonnal a Törekvés lép fel támadólag és már a harmadik percben meleg helyzetet teremtenek a vasutasok kapuja előtt a piros-kék csapatok. Bakucz pompásan továbbítja kapásból Rocsa leadását Novák felé, aki kicszelezi Nagyot, lefut az alapvonalig annak ellenére, hogy mind a két vasutas hátréjt rajta lóg. Remekül ad be Széchenyi elé, aki csak araszal bombáz a bal lábával. A MÁV-ot felrázza a hirtelen szakadt meleg helyzet. Csiki remek hosszú labdát ad Lisztesnek, aki Elekeshez játszik, az összekötő azonban a tizenhatos táján elidőlenkedik a dolgot és így a pompáson indult támadás Egri kirúgásával végződik.

A 13-ik percben ismét a vasutasok kapuja forog komoly veszélyben. Kovács lezsereli a sokat cselező Elekeset. Szécsényi elé gurít, aki hosszán talál a kitűnő formában játszó Turkus elé. A balszélsőt zavadják, de beadása mégis sikerül. Garay II. elé perdül a labda, akinek lövését Koródi csak ügyvel-hajjal tudja szögletre. A sarokzást viszont könnyedén hárítja a MÁV fiatal kapuvédője.

Az első féldő huszonharmadik percéig változatos, mezonyjáték folyik a pályán, melyben azonban mindinkább kidomborodik a munkás csapat technikai és erőnléti fölénye.

A huszonharmadik percben a Törekvés változtat csatársorán, Turkus lesz a balösszekötő, Garay II. a jobbösszekötő és Rutkay a balszélső. A csatársor változtatása azonban semmi eredményt nem hoz.

A második féldő

első komoly támadását a MÁV csapata indítja, Egrinek azonban helyén van a szíve és bravúros védéssel kaparintja meg Fehér biztos gólnak látszó lövését. Hosszú kirúgásból azonnal a Törekvés lendületes támadása bontakozik ki, Novák lövése azonban elkerüli a kaput. A munkáscsapat

most már nem tágit ellenfele kapuja mellől, lövés lövés után zúdul Koródi portájára, aki pompásan állja az ostromot. A kilencedik percben úgy látszik, hogy Bátori hatalmas rúgása végre fölszabadítja a vasutasok kapuját, de nem így történik. A hosszán szálló labdát a hátrahúzódtott Novák kaparintja meg, Rutnayhoz játézik, aki mintegy tíz méterről védhetetlen gólt ragaszt Koródi hálójába. (1:0). A kiszámíthatatlan „mesterlövést” nem lehet védeni.

A gól után továbbra is a Törekvés támad. Szabó, Szécsényi, majd Garay

II. lövése ad nehéz munkát a vasutasok kapusának. A MÁV csak vérszegény lefutásokkal kísérletezik, ezeket azonban könnyen és biztosan hárítja a pompás Törekvés-védelem.

A mérkőzés második és egyben utolsó gólja a 17-ik percben esik. Novák a felpálya körül cipeli Szalai hosszú leadását és lassan a kapu felé hozza a bőrt. Eleinte mindenki helyezkedik és senki sem támadja a szélsőt, aki ezt látva, villámsebességgel megugrik és még mielőtt a meglepett hátréjt magukhoz térhetnének.

húsz méterről, futtából, gyilkos erejű lövéssel beállítja a végeredményt. (2:0).

A mérkőzés hátralévő részét is a munkások nagy fölénye jellemzi. A vasutasok csak szörványos lefutásokkal igyekeznek az eredményen szépíteni.

Budapest győzött a vidék ellen atlétikában

A Magyar Atlétikai Szövetség a Margitszigeten rendezte vasárnap Budapest—Videk atlétikai versenyt.

Magasugrásban I. Tordai (B) 175 cm., 200 m-es síkfutásban: I. Bánhalmi (V) 22.4 mp. Gerelyvetésben első Rákhegy (V) 64.20 m., 400 m-es gátfutásban I. Kiss (B) 58 mp., 800 m-es síkfutásban I. Marosi (V) 1 perc 54.4 mp., hármassugrás-

ban I. Kiss (B) 13.46 m., 3000 m-es akadályfutásban I. Lendvai (B) 9 p. 47.2 mp. Kalapásvetésben I. Németh (B) 53.72 m. 10.000 m-es síkfutásban I. Kelen (B) 31 p. 12 mp. Svéd váltófutásban I. a Videk csapata (Mikuska, Tulner, Bánhalmi, Marosi) 2 perc 01.2 mp.

A pontversenyben Budapest 118.5 ponttal győzött a Videk 85.5 pontjával szemben.

Elmaradt a NAC--Dimavág és az Ujvidék--DVSC mérkőzése

Az Ujpest, a Ferencváros, a Kispest és a Szentlőrinc győzött a vasárnapi fordulóban

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Diósgyőrött a DIMAVAG—NAC-mérkőzés elmaradt, mert a NAC csapata vasárnap délután fél 6 óráig nem érkezett meg. Amennyiben még vasárnap megérkezének a váradi játékosok, a mérkőzést hétfőn délután 4 órákor játsszák le a diósgyőri Stadionban.

Az Ujvidékre kitűzött

Ujvidék—DVSC-mérkőzés szintén elmaradt, mert a debreceni csapat nem érkezett meg. A többi NB. I.-mérkőzéseken a következő eredmények alakultak ki:

Az NB. I. többi eredménye a következő:

Ujpest—Szeged: 3:2 (1:0). Játékvezető Polgári. 3500 néző. Az I. féldő egyetlen gólját Szusza rugta a 44. percben 20 méteres szabadrúgásból. A II. féldő 14. percében Pozsonyi lőtt gólt. A 23. percben Balogh II. 11-esből, a 28. percben Vörös kapásból lőtt góljával szepít az eredményen. A végeredményt Tihanyi állítja be a 42. percben.

Ferencváros—Csepel 4:1 (2:0). Játékvezető: Lantos. 12.000 néző. Az első gólt a 36. percben Rudas szerezte meg. A 42. percben Ónody II. lőtt gólt. A II. féldő 4. percében Sipos éles lövése jut a hálóba. A 29. percben Gyulai lövi a Ferencváros utolsó gólját. Az utolsó percben a Csepel Marosváry révén szepít.

Kispest—Budapesti MÁVAG: 5:2 (3:1). Játékvezető dr. Horváth. 1500 néző. A 15. percben Kántor lőtt gólt. A 21. percben Puska egyenlít. A 27. percben egy kapuelőtti kavarodásból Mészáros labdája jut hálóba. A 34. percben Egri újabb gólt szerez Kispestnek. A II. féldő 5. percében

Palatinus rúg gólt a Kispest hálójába. A 9. percben szabadrúgásból Olajkár I., a 43. percben Puska eredményez.

Szentlőrinci AC—Szolnoki MÁV: 6:2 (4:1). Játékvezető: Latorczay. 1500 néző. A szentlőrinciek már az 1. percben megszerezik a vezetést Deák révén, a 30. percben ugyancsak Deák lőtt gólt. 2 perccel később Vezér révén szepítenek a szolnokiak. A 35. percben Deák, a 39. percben G. Tóth szerez gólt a hazai csapatnak. A II. féldőben a 7. percben 20 méteres szabadrúgásból és a 30. percben ugyancsak szabadrúgásból Deák rug gólt. A 30. percben a szolnoki Nagy II. rúgja az utolsó gólt.

Kolozsvárott a KAC—GAMMA-mérkőzést 2:2 (0:0) arányú döntetlennel végződött.

Salgótarjánban a SalBTC—Ungvári AC-mérkőzés a salgótarjániak 5:2 (1:2) arányú győzelmével végződött.

A Magyar Kupában Szabadkán a SzVAK 2:1 (0:1) arányban győzött a SzAFC ellen.

Szolnoki MÁV: 6:2 (4:1). Játékvezető: Latorczay. 1500 néző. A szentlőrinciek már az 1. percben megszerezik a vezetést Deák révén, a 30. percben ugyancsak Deák lőtt gólt. 2 perccel később Vezér révén szepítenek a szolnokiak. A 35. percben Deák, a 39. percben G. Tóth szerez gólt a hazai csapatnak. A II. féldőben a 7. percben 20 méteres szabadrúgásból és a 30. percben ugyancsak szabadrúgásból Deák rug gólt. A 30. percben a szolnoki Nagy II. rúgja az utolsó gólt.

Kolozsvárott a KAC—GAMMA-mérkőzést 2:2 (0:0) arányú döntetlennel végződött.

Salgótarjánban a SalBTC—Ungvári AC-mérkőzés a salgótarjániak 5:2 (1:2) arányú győzelmével végződött.

A Magyar Kupában Szabadkán a SzVAK 2:1 (0:1) arányban győzött a SzAFC ellen.

Szolnoki MÁV: 6:2 (4:1). Játékvezető: Latorczay. 1500 néző. A szentlőrinciek már az 1. percben megszerezik a vezetést Deák révén, a 30. percben ugyancsak Deák lőtt gólt. 2 perccel később Vezér révén szepítenek a szolnokiak. A 35. percben Deák, a 39. percben G. Tóth szerez gólt a hazai csapatnak. A II. féldőben a 7. percben 20 méteres szabadrúgásból és a 30. percben ugyancsak szabadrúgásból Deák rug gólt. A 30. percben a szolnoki Nagy II. rúgja az utolsó gólt.

Kolozsvárott a KAC—GAMMA-mérkőzést 2:2 (0:0) arányú döntetlennel végződött.

Salgótarjánban a SalBTC—Ungvári AC-mérkőzés a salgótarjániak 5:2 (1:2) arányú győzelmével végződött.

A Magyar Kupában Szabadkán a SzVAK 2:1 (0:1) arányban győzött a SzAFC ellen.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Orsolya zárdába használható elemi IV-ik osztályos tankönyvek olcsón eladók. Tüzes Gábor-u. 10. (volt Lipót-u.)

Eladó jutányos áron egy mély gyermekkosci. Téglavető-utca 71. 955

Eladó Gránária területen déli fekvésű házhely, 15 méter fronttal. Popovics troda Szent János-u. 9. Telefon: 15-67. 989

Állást nyert

KIFUTÓ-FIUT azonnal felvesz a Szent László-nyomda Rt., Szilágyi Dezső-utca 5.

Kifutó fiut vagy leányt felvesz. Karona, Szent László-tér 2. 967

Ügyes gépirókiasszonyt felvesz ar Dobay ügyvéd, Szaniszló-u. 4. Telefon 11-15. 960

Péter Sándor városi sörház Mussolin-tér 19, italmérésben jártas csapost és szolgát felvesz. 969

Irodaszolga férfi vagy nő azonnali belépésre kerestetik. Kereskedelmi és Iparkamara, Deák Ferenc-u. 1. 983

Házmester szeptember 15-re kerestetik központi fűtőházán kezeléshez értsen. Jelentkezés Kereskedelmi és Iparkamara-ban Deák Ferenc-u. 1. 982

Mosónót és takarítónót jó fizetéssel felvesz a Rimanóczy fürdő és szálloda. 980

Bördízműves üzemhez szakmunkás, tűzőnő, munkásnő és kifutófiu azonnali felvételt. Gróf Batthyány Lajos-u. 14. sz. Bodor hatóságai vállalatvezető. 979

Légóttalmi ügyeletet szolgálatra idősebb személyeket is felveszünk. Közüzemek. Jelentkezni a hivatalos órák alatt Mezey Mihály-u. 10. sz. I. e. 13.

Mindens középkorú nőt keresek, közel faluba idősebb nő mellé. Rimanóczy-u. 7. II. em. 950

Különféle

A Biharmegyei Áruforgalmi Szövetkezet értesíti tagjait, hogy az 1943 évi osztályok felvehetik a tagsági nyugta lapján. Egyben felhívja fűszerkereskedő tagjait, hogy a részükre kiutalt listát mielőbb vegyék át a szövetkezetben. 985

Szépírásu, jól számoló számlázókat, könyvelőket óradíjjal azonnaltalra alkalmaz.

R--A--CZ MIKLÓS

könyvelési szakiroda, Ritoók Zsigmond-u. 55. 981

Felkérem azon két hölgyet és két urat, akik vasárnap este a Rózsakert vendéglő kerthelyiségéből utolsó vendégként távoztak, saját érdekükben és kellemetlenségük elkerülése végett cekküket haladéktalanul rendezzék, miután az egyik hölgy kiletéről tudomást szereztem, a főpincér

Aki az elási templomból, a dőzsön alatt a padban maradt ridikulmet elítte, tekintettel arra, hogy többen látták és ismerik, adja le a sekrastyéba. 986

Találtak 3 élelmiszertegyvet. Igazolt tulajdonosa átveheti a kiadóban. 988

Lakás

Egy kis és egy egy nagy, szépen bútorozott szoba, fürdőszoba és konyha használatra kiadó. Cim a kiadóban. 984

KIADÓTULAJDONOS:

SEBENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.T.

A munkacsoport felel: A kiadásért felel: Dr. Pál Árpád Dr. Virág József főmunkatárs Szent László-nyomda R.T. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. húsznyomógépén Nagy-árad, Szilágyi Dezső-utca 5. 4438

Lapkihordókat, lapárúsokat

jó fizetéssel felveszünk.

Jelentkezni lehet a

MAGYAR LAPOK

kiadóhivatalában.